Meil on olnud inimesi, keda praegusekujuline keskkool pole rahuldanud algusest saadik; peamiselt on rünnatud ta kutselaadilikkust, selektsiooni puudust ja lühikest kestvust. Kuna meie keskkooli sünniajal valitsev ajavaim need rahulolematud hääled enamvähem summutas, on nad käsikäes üldise ajavaimu muutusega tulnud järjest enam kuuldavale. Kõige tähtsamaks rahulolematuse keskuseks kujunes ülikool, eriti aga viimasele ligidal seisev rahvuspedagoogiliste kalduvustega Eesti Kultuurisõprade Koondis. Sest ajast, kui keskkooliõpetajate üleproduktsioon hakkas end tunda andma, on rahulolematutega liitunud ka osa keskkooliõpetajaskonda. Oma vastuses Haridus- ja Sotsiaalministeeriumile keskkooli puuduste kohta konstateerib ülikooli valitsus, et meie keskkoolide kaudu teostuv ettevalmistus ülikoolile pole paljudel juhtudel küllaldane. Puuduliku ettevalmistuse põhjuste hulgas mainitakse kõigepealt selektsiooni puudumist meie koolisüsteemis. Pooldatakse selektsiooni teostamist juba üleminekul algkoolist keskkooli, samuti keskkooliõpingute vältel vastavate katsete korraldamise kaudu ja muul teel, viimati siirdumisel keskkoolist ülikooli. Ülikooli arvates peaks keskkool olema kahetüübiline. Esimene umbes 3-aastase kursusega (reaalkool) valmistaks ette tegelikule elule, teine tüüp (gümnaasium) peaks olema 6-aastase kursusega ja valmistama ette peamiselt ülikoolile. Gümnaasiumide tüüpe võiks olla rohkemalt kaks: humanitaar- ja reaalgümnaasium. Edasi pooldab ülikool, et tehtaks vahet õpetajaile kutsetunnistuste väljaandmisel paremate ja nõrgemate kandidaatide vahel.

Peamiselt samust põhimõtteist lähtudes esitas E. Kultuurisõpr. Koondis 1933. a. kevadel Haridus- ja Sotsiaalministeeriumile kava, mille järgi keskkool tu-

Eesti kroonika 1933, lk. 61